

اسب ترکمن فرصت طلایی برای تحول اقتصادی خراسان شمالی

صنعت اسب و اسب‌داری یکی از توانمندی‌های اقتصادی در خراسان شمالی است و از آن به عنوان صنعتی پردرآمد و اقتصادی یاد می‌شود اما، استان هنوز از این قابلیت مهم اقتصادی استفاده بهینه نکرده است.

در خراسان شمالی حدود یک‌هزار سر اسب ترکمن نگهداری می‌شود که ارزش این سرمایه نزدیک به ۳۰۰ میلیارد ریال برآورد می‌شود. اسب‌داران خراسان شمالی بویژه در شهرستان مرزی و ترکمن نشین راز و جرگلان با اتکا به علاقه شخصی خود نسبت به پرورش اسب مبادرت دارند و این نیروی انسانی علاقه مند، بزرگترین سرمایه صنعت اسب استان است.

از این رو صنعت پرورش اسب در استان می‌تواند به بهره‌وری و توجیه اقتصادی بالا دست یابد اما این قابلیت و ظرفیت‌ها برای جهش نیاز به مدیریت درست دارد.

اسب ترکمن برای اینکه توانمندی های خود را در عرصه اقتصاد به منصفه ظهور برساند، باید زمینی باشد که بتازد، برقصد، پرش کند و زیبایی خود را به نمایش بگذارد اما این امکان در استانی که خاستگاه این نژاد است، فراهم نشده است.

اسب ترکمن فرصت طلایی برای اقتصاد استان است و اهمیت این حوزه اقتصادی و اجتماعی در استان چنان است که در سال های اخیر کارگروه خاصی در استانداری خراسان شمالی ذیل معاونت هماهنگی امور اقتصادی با حضور نمایندگان دستگاه های اجرایی و تشکل های اسبداران تشکیل شده است تا به سیاستگزاری و برنامه ریزی برای توسعه این صنعت بپردازد.

در این سال ها چند دوره جشنواره زیبایی اسب در استان برگزار شده که این جشنواره ها تاثیر بسیار زیادی در معرفی و شناساندن اسب داشته و علاوه بر آن سبب کمک به بازار و افزایش میزان خرید و فروش اسب شده است.

* حمایت از اسب ترکمن در استان ضعیف است
یک سرمایه گذار اسب ترکمن در بجنورد گفت: متأسفانه حمایت ها از اسب ترکمن و صنعت اسبداری در استان ضعیف بوده است. علی آرزومند اظهار کرد: هرچند در سال های اخیر، اقدامات خوبی در استان برای حمایت از اسبداران در حال انجام است اما نبود حمایت از این صنعت، اسبداران را در سرآشویی افول قرار داده است. وی با انتقاد از نبود زیرساخت ها در خراسان شمالی برای اسبداران گفت: این استان که خاستگاه اسب اصیل ترکمن است اما با گذشت بیش از یک دهه از عمر این استان هنوز مکانی مناسب و استاندارد برای برگزاری کورس ندارد.

این اسبدار افزود: اسبداران ما نیاز به مکانی دارند که اسب ها را نگهداری کنند اما بیشتر اسبداران ما مشکل تامین جایگاه دارند و از نبود جایگاه مناسب در رنج هستند.

وی گفت: با هزینه شخصی خود، یک واحد دامداری را اجاره و تبدیل به اصطبل نگهداری اسب کرده ام اما هزینه های بالای اجاره، نگهداری اسب، خوراک و دامپزشکی از اموری است که به علت نبود چرخه مالی، بتدریج از عهده سرمایه گذار خارج می شود.

وی تاکید کرد: اسب ترکمن زیبایی و قابلیت های خوب و فراوانی دارد که کمتر مورد توجه قرار گرفته و متأسفانه به اقتصاد اسب ترکمن نامهربانی و کم توجهی شده است.

آرزومند با بیان اینکه زیرساخت های صنعت اسب در استان، فراهم نیست اظهار کرد: باشگاه سوارکاری، پیست اسب دوانی و مجموعه های

سوارکاری از جمله این زیرساخت ها است که در استان ایجاد نشده است و اسبدار ما فرصتی برای نمایش توانمندی و قابلیت های تولید خود نداشته است.

وی افزود: نبود زیرساخت ها در استان سبب شده تا سرمایه گذار بخش خصوصی نیز تمایل و رغبت برای ورود به این صنعت نداشته باشد و فعالان نیز انگیزه ای برای توسعه کار و فعالیت ندارند. این سرمایه گذار صنعت اسب گفت: اسب تا در زمینی نتازد، زیبایی و توان خود را به نمایش نگذارد، خریدار ندارد و گردش مالی در این صنعت اتفاق نمی افتد و به علت نبود این زیرساخت ها گردش مالی این صنعت در استان بسیار ضعیف است. اسبداران ما از درآمد ناچیز گلایه مندهستند.

* کمک به ارزش افزوده صنعت اسب

فرماندار شهرستان مرزی راز و جرگلان نیز با تاکید بر اینکه صنعت پرورش اسب، یکی از ظرفیت های بسیار مهم برای رونق اقتصادی در این شهرستان است، انجام آزمایشهای ژنومیک را اقدامی ارزنده برای اقتصادی فعالیت اسبداران عنوان کرد.

محمد زارعی با بیان اینکه این اقدام گامی مهم برای افزایش ارزش افزوده این سرمایه های دامی است گفت: انجام آزمایشهای ژنومیک برای تعیین اصالت اسبها در این شهرستان گامی مهم برای شناسنامه دار کردن و نیز حمایت از ذخایر ژنتیکی اسبان اصیل ترکمن است.

ژنومیک شاخه ای از علم ژنتیک است که پدیده ژنوم را مورد مطالعه قرار می دهد و هدف آن کاویدن ژنهای یک موجود زنده بمنظور بررسی وظیفه (های) آن (ها) است.

ژنومیک در مرحله نخست، کارتوگرافی ژنوم و ساختار ژن ها را بررسی می نماید که بدان مطالعه ژنومیک ساختاری اطلاق می شود. ژنومیک در مرحله بعدی به بررسی وظایف ژن ها نیز می پردازد که بدان ژنومیک وظیفه ای گفته می شود. یکی از راه های مطالعه وظایف ژن ها، بررسی سازوکار بیان ژن ها است که ژنومیک تظاهر گفته می شود.

فرماندار راز و جرگلان خاطرنشان کرد: برای اجرای طرح ژنوتایپینگ بر روی اسبان و صدور شناسنامه برای حفظ خلوص نژادی اسب به ازای هر سر اسب پنج میلیون ریال اعتبار نیاز است.

زارعی گفت: آزمایش های ژنوتایپینگ تاکنون بر روی ۱۸۰ سر اسب انجام شده اما اجرای این طرح بر روی ۴۳۰ سر اسب باقی مانده است. شناسایی ژن اسب را ژنوتایپینگ گفته می شود.

وی خاطرنشان کرد: اسب اصیل ترکمن به عنوان یکی از ذخایر ژنتیکی

استان، زمینه بسیار مناسبی برای توسعه اقتصادی بویژه در نقاط روستایی این شهرستان است.

فرماندار شهرستان مرزی راز و جرگلان با بیان اینکه در این شهرستان حدود ۶۲۰ سر اسب نگهداری می شود افزود: این شهرستان رتبه نخست استان در پرورش اسب را به خود اختصاص داده است.

به گفته وی ۲۴۲ نفر در به پرورش اسب مبادرت دارند. وی تامین اعتبارات برای دادن تسهیلات ارزان قیمت را از درخواست های پرورش دهندگان اسب عنوان و اظهار کرد: تامین تسهیلات ارزان قیمت برای توسعه پرورش اسب و توسعه پایداری واحدهای پرورش و ایجاد اشتغال پایدار یکی از نیازهای رونق این صنعت است.

زارعی افزود: تامین اعتبار برای ایجاد پست اسب دوانی باغلق و فعال کردن واحدهای پرورش اسب کمک به اقتصاد و معیشت مردم از دیگر درخواست های ما است.

فرماندار شهرستان راز و جرگلان اظهار کرد: تاکنون ۳۶ نفر از پرورش دهندگان اسب به صندوق کارآفرینی امید برای دریافت تسهیلات به میزان ۲۵۰ میلیون ریال معرفی شده اند اما متأسفانه تاکنون پاسخ قابل قبولی دریافت نشده است.

وی گفت: رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان نیز برای کمک به تامین اعتبار لازم برای اجرای طرح ژنوتایپینگ اسبان در روستای تازه قلعه قول های مساعد داده است که امید می رود به نتیجه برسد.

فرماندار شهرستان راز و جرگلان اظهار کرد: صنعت اسب ترکمن به عنوان ذخیره ژنتیکی بسیار مهم می تواند اقتصاد استان بویژه اقتصاد روستاها را با جهشی رو به رشد، در مسیر پیشرفت قرار دهد اما نبود زیرساخت ها دست و پای این صنعت را برای این جهش بسته است.

*** توجه به اسب ترکمن باید بیشتر شود**

معاون بهبود تولیدات دامی سازمان جهاد کشاورزی خراسان شمالی در این باره گفت: اسب ترکمن، یکی از فرصت های اقتصادی در استان است و ارزش افزوده فراوانی می تواند برای مردم بویژه روستاییان داشته باشد به طوری که هیچ شاخص پرورش دامی چنین ارزش افزوده ای ندارد.

علی مبارکی اظهار کرد: یک راس گاوی شیری هلشتاین که به پیک تولید رسیده است، اگر شناسنامه داشته باشد ۱۰ تا ۱۲ میلیون تومان از تولیدکننده خریداری می شود اما یک سر کره سه ماهه اسب ترکمن که شناسنامه داشته باشد، ۱۲ تا ۱۸ میلیون تومان ارزش گذاری می شود، بنابراین باید توجه به تولید اسب ترکمن و جایگاه اقتصادی آن بیشتر شود.

وی با بیان اینکه این استان توانمندی خوبی در زمینه رونق صنعت اسب دارد افزود: این استان خاستگاه اسب اصیل ترکمن بوده و مدعی هستیم خاستگاه اسبانی که در میادین و کورس ها مقام می آورند، خراسان شمالی است.

رئیس هیات سوارکاری خراسان شمالی خاطرنشان کرد: اکنون حدود یکهزار سر اسب نژاد ترکمن در این استان نگهداری و پرورش داده می شود که عمدتاً در شهرستان راز و جرگلان، بجنورد و مانه و سملقان است البته در سال های اخیر متقاضیانی در جاجرم، شیروان و اسفراین به پرورش اسب ترکمن روی آورده اند.

مبارکی گفت: علاقه و فرهنگ مردم استان و شرایط آب و هوایی بستر و زمینه برای توسعه پرورش اسب ترکمن در این منطقه فراهم کرده است و البته در سال های اخیر توجه مسئولان به اهمیت صنعت اسب در توسعه اقتصادی استان معطوف و پیگیری های خوبی در این زمینه انجام شده است.

وی درباره اقدامات انجام شده برای توسعه صنعت اسب در استان گفت: خراسان شمالی، تنها استانی است که کارگروه اسب تشکیل داده و اعضای آن تاکنون مصوبات خوبی را گذرانده اند.

وی تصریح کرد: ایجاد و راه اندازی شهرک اسب یکی از مصوبه ها در این کارگروه است و این شهرک با ظرفیت پرورش ۲۰۰ سر اسب در دستور کار است.

وی افزود: راه اندازی شهرک اسب در راز و جرگلان در کارگروه اسب ترکمن مورد توافق قرار گرفته است البته در این زمینه پیشنهاد ما، اجرای طرح شهرک اسب در کنار پیست اسبدوانی باغلق بوده اما هنوز زمین موردنظر و نیز آب موردنیاز در این منطقه تأمین نشده است. رئیس هیات سوارکاری خراسان شمالی خاطرنشان کرد: زمینی نیز در یکه سعود و غلامان توسط مردم پیشنهاد شده است اما به نظر میرسد ایجاد این شهرک در کنار پیست باغلق به صرفه تر و اقتصادی تر باشد و طرح مزبور در مرحله جانمایی زمین است.

* خراسان شمالی خاستگاه اسب اصیل ترکمن

مبارکی در باره دغدغه اسبداران گفت: متأسفانه با وجود اینکه استان ما، خاستگاه اسب اصیل ترکمن است، زیرساخت های لازم برای توسعه این صنعت در استان وجود ندارد و در این باره راه اندازی پیست یکی از ضرورت های اولویت دار برای اسبداران است که پیگیری های خوبی برای آن انجام شده است.

معاون بهبود تولیدات دامی سازمان جهادکشاورزی خراسان شمالی افزود: اولویت بعدی، ایجاد باشگاه های سوارکاری است. استان ما در

ایجاد این زیرساخت بسیار ضعیف است. وی تصریح کرد: هنوز باشگاه آکادمیک در استان نداریم و محدود سرمایه گذاری های انجام شده نیز به صورت خودجوش و سنتی در حال فعالیت هستند، هنوز به جایی نرسیدیم که اسبدار ما بتواند درآمد و ارزش افزوده عاید اسبداران کند.

وی در پاسخ به اینکه چرا بخش خصوصی تا کنون خوب وارد عرصه نشده است گفت: محدودیت زمین در بجنورد یکی از مشکلات در راه اندازی باشگاه ها است، زمین های قابل واگذاری که دولت معرفی می کند، عمدتاً در خارج شهر و در فاصله زیاد است که سبب می شود سرمایه گذاران رغبتی برای سرمایه گذاری در این زمین ها نداشته باشند. مبارکی اظهار کرد: اکنون چند سرمایه گذار بخش خصوصی برای راه اندازی باشگاه مجوز دارند که سرمایه گذار بجنوردی بخشی از کارها را در اطراف بش قارداش انجام داده و امید می رود این طرح تا پایان امسال به بهره برداری برسد، سرمایه گذار اسفراینی نیز پیگیر تاسیس باشگاه است و در شیروان هم ایجاد باشگاه در زمین هشت هکتاری در دست پیگیری است البته، تعدادی از باشگاه ها نیز بدون مجوز، در سطح کوچک در حال فعالیت هستند.

* باشگاه ها مجوز ندارند

رئیس هیات سوارکاری خراسان شمالی با اشاره به اینکه ۲ باشگاه سوارکاری در استان فعالیت دارند که ثبت شده اما هنوز دارای مجوز نیستند، گفت: برای توسعه سوارکاری در استان وجود همین باشگاه ها هم مطلوب است.

مبارکی اظهار کرد: دستگاه های اجرایی متولی سخت گیری های بی مورد را برای راه اندازی باشگاه های سوارکاری نداشته باشند، با راه اندازی باشگاه ها در بخش تولید و پرورش اسب اصیل ترکمن در استان رونق خواهیم داشت.

وی ادامه داد: نداشتن مربیان آکادمیک و گواهینامه دار نیز از دیگر مشکلات موجود در هیات سوارکاری است، متأسفانه در خراسان شمالی مربی با کارت مربی گری رسمی وجود ندارد.

مبارکی از برگزاری نخستین دوره مربیگری درجه سه با همکاری فدراسیون سوارکاری در آذرماه امسال خبر داد و گفت: علاقه مندان می توانند با مراجعه به سایت نسبت به ثبت نام اقدام کنند.

وی عنوان کرد: با داشتن مربیان گواهی نامه دار، باشگاه های سوارکاری می توانند در زمینه های مختلف آموزش، پرش و کورس دخالت داشته باشند.

مبارکی خاطرنشان کرد: ما در شهرستان های بجنورد، راز و جرگلان،

اسفراین و جاجرم که اسب سواری به نوعی در آنها نهادینه شده و علاقه مندان به نسبت خوبی دارد، هیات سوارکاری فعال داریم اما در دیگر شهرستان ها به علت اینکه اسب دار و اسب سوار نداریم هنوز اقدامی انجام نشده است.

* نبود پیست استاندارد سوارکاری در خراسان شمالی
رئیس هیات سوارکاری خراسان شمالی نبود پیست سوارکاری استاندارد در این استان را از مشکلاتی دانست که استان از دیرباز با آن مواجه است و گفت: در این زمینه از زمین های مختلفی بازدید به عمل آمده است اما متاسفانه زمین های مد نظر یا بعد مسافت داشتند و یا استاندارد نبودند.

* گردش مالی در صنعت اسب مناسب نیست
رئیس هیات سوارکاری خراسان شمالی در پاسخ به اینکه چرا اسبدار ما هنوز به درآمد مناسب دست نیافته است گفت: به خاطر نقصی که در زیرساخت ها داریم، گردش مالی در صنعت اسب مناسب نیست، ما بهترین تولید را داریم و اسبان تولیدی استان، متقاضی زیادی در استان های دیگر دارد اما از آنجایی که محلی برای نمایش و نشان دادن این تولیدات نداریم، اسبان با قیمت پایین از تولیدکنندگان خرید و با ۱۵ برابر قیمت آن در خارج استان خرید و فروش می شود.
وی خاطرنشان کرد: پیست اسب، تنها مکان برای نمایش توانایی اسب است و این امکان برای اسبان ما مهیا نیست اما در تلاش هستیم تا این زیرساخت ها در استان مهیا شود و اسب در داخل، بتازد و توانایی خود را به نمایش بگذارد تا با تکمیل شدن چرخه تولید اسب، خرید و فروش تولیدات در همین منطقه انجام شود. پیگیری های خوبی برای فراهم کردن زیرساخت ها در حال انجام است.

* صادرات اسب یک فرصت برای اقتصادی کردن اسب داری
مبارکی با بیان اینکه یکی از شرایط خوب برای ایجاد ارزش افزوده، صادرات است افزود: پیگیری هایی برای صادرات اسب ترکمن از گمرک استان توسط استان انجام شده و اکنون شرایط برای صادرات اسب ترکمن از استان، مهیا است و محدودیتی در این زمینه وجود ندارد اما باید شرایط قرنطینه ای کشورهای مقصد نیز برای صادرات اسب در این استان فراهم شود.

* ارزش افزوده صنعت اسب خراسان شمالی نصیب دیگران می شود
مدیرکل ورزش و جوانان خراسان شمالی نیز در این باره به خبرنگار ایرنا گفت: پتانسیل ها و ظرفیت های بسیار زیادی برای رونق صنعت

اسبداری در این استان بویژه در شهرستان راز و جرگلان وجود دارد که استفاده از این ظرفیت ها نیاز به برنامه ریزی دارد.

کورش بهادری اظهار کرد: اسبداران ما بویژه اسبداران راز و جرگلان همواره در رقابت های کورس گنبد، حائز مقام های زیادی شده اند و بخش زیادی از جوایز را از آن خود کرده اند و این نشان از توانمندی و مهارت بالای اسبداران ما دارد.

وی افزود: در این میان برخی کاستی ها سبب شده تا اسبداران ما نتوانند به سود اقتصادی مناسب دست یابند و ارزش افزوده این صنعت نصیب سایر استان ها شده است.

وی تصریح کرد: نبود زیرساخت های مناسب برای پرورش اسب و فعالیت در صنعت اسبداری همچون نبود مربی مناسب و نبود پیست اسب دوانی سبب خام فروشی در صنعت اسب شده است.

بهادری اظهار کرد: کره های اسب ترکمن تولیدی این استان با قیمت بسیار پایین به استان های دیگر عرضه می شود و با خارج شدن از استان و با پرورش دادن و تربیت یافتن زیر نظر مربی های توانمند، ۱۶ برابر ارزش افزوده پیدا می کنند.

مدیرکل ورزش و جوانان خراسان شمالی تصریح کرد: هر سر کره اسب ترکمن استان ۵۰ میلیون ریال به خریداران خارج استان عرضه می شود و پس از چند ماه تربیت و پرورش به ۸۰۰ میلیون ریال فروخته می شود در صورتی که اگر زیرساخت ها برای تربیت اسب در استان وجود داشت این ارزش افزوده نصیب تولیدکنندگان خودمان می شد.

در خراسان شمالی سه هزار سر اسب وجود دارد که یک هزار سر آن اسب اصیل ترکمن است.